

תוכנית הקורס ורשימת קריאה לקורס

סמסטר 0 שנה 2024

בית ספר: בית ספר סמי עופר לתקשורת M.A.

תיאוריות של חקר תקשורת ומגמות התפתחות עכשוויות

מרצים/ות:

פרופ' יאיר גלילי ygalily@runi.ac.il

ד"ר שגית דינר sagit.dinnar@runi.ac.il

עוזרי/ות הוראה:

ד"ר שגית דינר sagit.dinnar@runi.ac.il

גב' קרן דרור keren.dror@runi.ac.il

מר אור ירדני orryardeni1@post.runi.ac.il

מספר הקורס:	27000
סוג הקורס:	שיעור
שעות שבועיות:	4
נקודות זכות:	4

דרישות הקורס:	מבחן סופי
קוד קבוצה:	240270001
שפת לימוד:	עברית

נושאי הקורס

נושאי הקורס ורשימת קריאה:

סמסטר א' (ילמד ע"י י. גלילי):

מבוא: תקשורת כתחום מחקר אינטרדיסציפלינרי – בין מדעי הרוח, מדעי החברה, טכנולוגיה וביו-פסיכולוגיה, אבות הדיסציפלינה, התפתחות הדיסציפלינה והוויכוח העכשווי סביב הנושא.

אדוני, ח., ופירסט, ע. (2007). מחקר התקשורת והוראתה: דילמות מובנות ופתרונות משתנים. ירושלים: מאגנס. עמ' 7-29.

- Pooley, J., & Katz, E. (2008). Further notes on why American sociology abandoned. Mass communication research. *Journal of Communication*, 58(4), 767-786
- Hampton, K. N. (2023). Disciplinary brakes on the sociology of digital media: the incongruity of communication and the sociological imagination. *Information, Communication & Society*, 26(5), 881-890

החשיבה הסוציולוגית - פונקציונליזם וגישות פרשניות

בורדייה, פ. (2005). אופנה עילית ותרבות עילית (עמ' 155-164), מטמורפוזת של הטעם (עמ' 183-192), אבל מייצר את היוצרים (עמ' 193-206). שאלות בסוציולוגיה. תל אביב: רסלינג.

דורקהיים, א. (2002). התאבדות כתופעה חברתית. בתוך: התאבדות (עמ' 165-180). תל אביב: נמרוד.

Bourdieu, P. (1993). The field of cultural production. In R. Johnson (Ed. And introduced), P. Bourdieu, *The field of cultural production, essays on art and literature* (pp. 29-112). Cambridge UK, Polity Press

Zhang, J., Liang, X., Su, T., Li, X., Ge, J., An, Z., & Xu, Y. (2022). The mediating effect of geospatial thinking on the relationship between family capital and sense of place. *Frontiers in Psychology*, 13, 918326

הבניה חברתית: אינטראקציה סימבולית ומיסוד

גופמן, א. (1989). הצגת האני בחיי היומיום. תל אביב: רשפים. עמ' 13-24.

Giddens, A. (1988). Goffman as a Systematic Social Theorist. in Ervin Goffman: *Exploring the Interaction Order*. Cambridge: Polity Press. pp. 250-279

Goffman, E. (1974). *Frame Analysis: An Essay on the Organization of Experience*.

Schneider, S., Beege, M., Nebel, S., Schnaubert, L., & Rey, G. D. (2022). The cognitive-affective-social theory of learning in digital environments (CASTLE). *Educational Psychology Review*, 34(1), 1-38

אסכולת טורונטו

Adoni, H., & Nossek, H. (2001). The new media consumers: Media convergence and the displacement effect. *Communications*, 26(1), 59-83

John, R. R. (2023). Debating New Media: Rewriting Communications history. *Technology and Culture*, 64(2), 308-358

יסודות מרקסיסטיים בחקר התקשורת ואסכולת פרנקפורט

אדורנו, ת. והורקהיימר, מ. (1993). "תעשיית תרבות: נאורות כהונאת המונים". מתוך: תיאודור אדורנו ומקסהורקהיימר, אסכולת פרנקפורט (מבחר). עריכה מדעית ומבוא מיכאל מי-דן ואברהם יסעור. תרגום: דוד ארן. תל-אביב: ספרית פועלים. עמ' 158-198.

בנג'מין, ו. (1983). יצירת האמנות בעידן השיעווק הטכני. תרגום: שמעון ברמן. מבוא: רינה קלינוב. ת"א: הקיבוץ המאוחד.

Grohmann, R., Mendonça, M., & Woodcock, J. (2023). Worker Resistance in Digital Capitalism | Communication and Work From Below: The Role of Communication in Organizing Delivery Platform Workers. *International Journal of Communication*, 17, 19

הברמאס והתיאוריה הביקורתית

הברמאס, י. (2001). המרחב הציבורי. בתוך ד. כספי (עורך). תמונות בראש: דעת קהל ודמוקרטיה (עמ' 57-62). ת"א: האוניברסיטה הפתוחה.

ורמן, ד. (1997). המרחב הציבורי של הברמאס: ניסוי מחשבתי או ניסיון היסטורי? דברים אחדים, 1, 34-45.

Blau, A. (2022). Habermas on rationality: Means, ends and communication. *European Journal of Political Theory*, 21(2), 321-344.

חזרה למבחן

-

סמסטר ב' (ילמד ע"י ש. דינר):

-

אסכולת בירמינגהם ומחקרי תרבות

-

גירץ, נ' (1990). "תיאור גדוש: לקראת תיאוריה תרבותית פרשנית", *פרשנות של תרבות* (עמ' 40-15). ירושלים: כתר.

דיין-גבאי, א. (2020). איזה מין נשיא: פרשת משה קצב כנקודת מפנה בשיח התקשורת על עבירות מין בישראל. *מסגרות מדיה* (19), 43-70.

סוידלר, א' (1986[2003]). תרבות בפעולה: סמלים ואסטרטגיות. בתוך ת' ליבס ומ' טלמון (עורכות), *תקשורת כתרבות: מקראה* [כרך א'] (עמ' 53-78). רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.

קארי, ג' (1989[2003]). גישה לתקשורת כתרבות. בתוך ת' ליבס ומ' טלמון (עורכות), *תקשורת כתרבות: מקראה* [כרך א'] (עמ' 79-96). רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.

קלנר, ד' (1995[2003]). חקר תרבות, רב-תרבותיות ותרבות התקשורת. בתוך ת' ליבס ומ' טלמון (עורכות), *תקשורת כתרבות: מקראה* [כרך א'] (עמ' 13-26). רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.

מייצור משמעות בטקסט ועד למהפך במיצוב הקורא

-

הול, ס' (1980[2003]). "הצפנה, פענוח". בתוך ת' ליבס ומ' טלמון (עורכות), *תקשורת כתרבות: מקראה* [כרך ב'] (עמ' 554-565). רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.

Liebes, T., & Katz, E. (1986). Patterns of involvement in television fiction: A comparative analysis. *European journal of communication*, 1(2), 151-171

Williams, R. (1983). *Culture and society, 1780-1950*. Columbia University Press (פרק הסיכום)

מחקרי התקבלות וקהילות פרשניות

-

בובו, ז. (1995[2004]). הצבע ארגמן: נשים שחורות כקוראות תרבותיות. בתוך ת' ליבס, ע' קמה ומ' טלמון, *תקשורת כתרבות: יצירת משמעות כמפגש בין טקסט לבין קוראים* (עמ' 310-319). רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.

גפן, ש. (2014). תכנית הראליטי "סופר נני" בעיני הורים כצופים: "למען יראו וייראו". מסגרות מדיה 12.

כץ, נ. נוסק, ה. (2017). "צופים ולא רואים?": כיצד תופסים עולי ברית המועצות לשעבר בישראל את ייצוגם הטלוויזיוני, קשר, 49: 97-105.

לחובר, ע., דוידסון, ש. ורמתי-דביר, א. (2022). אותנטיות-שמרנות-כוח: קריאות של נערות ישראליות בדמויותיהן של וונדר וומן והשחקנית גל גדות. מסגרות מדיה (21), 134-157.

ראדוויי, ג' (1984). "קהילות פרשניות ואוריינות משתנה: הפונקציות של קריאת 'הרומן הרומנטי'". בתוך ת' ליבס, ע' קמה ומ' טלמון, *תקשורת כתרבות: יצירת משמעות כמפגש בין טקסט לבין קוראים* (עמ' 290-308). רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.

Kama, A. (2003). Negation and Validation of Self via the Media: Israeli Gay Men's (Dis)Engagement Patterns with Their Representations. *The Communication Review* 6(1), 71-94.

קבוצות מוחלשות

יעל, א'. (2022). "איפה הן הלסביות ההן? שינויים בייצוגי הלסביות בעיתונות העברית במהלך המאה ה-20". *מסגרות מדיה* (21). עמ' 100-132.

כהן, א'. (2018). ייצוג עצמי של אנשים עם מוגבלויות: מגבול הקהל, אתגור הנורמות האסתטיות והדהוד אירוני. *מסגרות מדיה*, 17, 50-68.

קמה, ע. (2015). דימויים פוצעים: ייצוגי אנשים עם לקויות בתקשורת. אצל מ. חובב, א. דובדבני וק. פלדמן (עורכים). מהדרה להכלה: החיים בקהילה של אנשים עם מוגבלויות בישראל. עמ' 181-213. ירושלים: כרמל.

Brooks, E. (2018). Opposing Forces? Autism and Dating, Romance, and Sexuality in the Mainstream Media. *Canadian Journal of Disability Studies*. 161-186

ניתוח תרבותי של ייצוגים ויזואליים בתקשורת

בארת, ר. (2003). "הרטוריקה של הדימוי", תרגום: אורית פרידלנד, מתוך תמר ליבס ומירי טלמון (עורכות), תקשורת כתרבות: מקראה, כרך א', תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 259-271.

כהן, א. (2015). תכתיבים טכנולוגיים ומערכות ערכיות: אינסטגרם ככלי תעמולה. *מסגרות מדיה*, 14, 7-19.

Ilan, J. (2017). News and the word-image problematic: A (key)word on international (news pictures production. *Journalism: Theory, Practice and Criticism*, 18(8), 977-993.

מטרות הקורס

לקורס שתי מטרות מובחנות אך קשורות זו בזו. המטרה הראשונה, לה מוקדש הסמסטר הראשון, היא לשרטט תמונה רחבה של תחום התקשורת ולהבליט את אופיו האינטרדיסציפלינרי. במסגרת זו נדון באופן ביקורתי באבות הדיסציפלינה ובמקורות האינטלקטואליים מתחומי ידע אחרים אשר השפיעו ועדיין משפיעים הן על החשיבה התיאורטית על תקשורת והן על המחקר האמפירי בתחום התקשורת. המטרה השנייה של הקורס, לה יהיה מוקדש הסמסטר השני, היא להתוודע להיבטים שונים של המערכת הפרדיגמטית שהתחולל בשנות השישים של המאה העשרים בעקבות הקמתו של *Centre for Contemporary Cultural Studies* באוניברסיטת ברמינגהם, שתרומותיו חלחלו אל חקר התקשורת ועיצבו אותו מחדש. בחלק זה נעמוד על התמורות והחידושים האפיסטמולוגיים, התיאורטיים והמתודולוגיים בחקר התקשורת כתרבות.

מבנה ציון הקורס

מטלות ודרישות: הגעה לכל השיעורים מבחן מסכם בתום סמסטר א', ומטלת כתיבה ועבודת גמר בתום סמסטר ב'.

מבנה ציון הקורס:

סמסטר א' – בחינה 100% (50% מהציון הסופי בקורס)

סמסטר ב' – מטלת כתיבה 15%, עבודת גמר 85% (50% מהציון הסופי בקורס)

פרטי עוזר הוראה

מתרגל בסמס' א:

אור ירדני 050-9677712

מתרגלת בסמס' ב':

רשימת קריאה

מופיעה בכל שיעור